

УДК 821-3

DOI 10.35433/31.2020.129-137

Катерина КОВАЛЕНКО

**«Я – ІНШИЙ»: ГЕНДЕРНИЙ, НАЦІОНАЛЬНИЙ,
КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ВИМІРИ (ЗА РОМАНОМ ВОЛОДИМИРА
ДАНИЛЕНКА «КОХАННЯ В СТИЛІ БАРОКО»)**

У статті за допомогою імагологічного аналізу простежено гендерні, національні, культурологічні особливості відносин «Я – Інший» у романі В. Даниленка «Кохання в стилі бароко». На гендерному рівні у творі образ чоловіка виступає нормативним «Я», образ жінки – це ворожий «Інший», що несе в собі загрозу знищення суб'єктності «Я» чоловіка. Національний вимір «Я – Інший» розкриває національну рефлексію українців на росіян і навпаки. Глибокий культурологічний вимір роману сприяє ідентифікації «Я» – українського читача із сукупністю культурних символів у творі, що мають силу об'єднувати навколо «Іншого» – національної спільноти.

Ключові слова: імагологія, імагологічний аналіз, спілкування, «Я – Інший», інакшість, границі, територія.

Імагологія в українському літературознавстві сьогодні є одним із продуктивних напрямів дослідження художніх текстів, адже «для успіху будь-якого спілкування – міжособистісного чи міжкультурного – важливе значення мають взаємні уявлення його учасників одне про одного – як пізнання себе через власне Я та через сприйняття себе іншими, так і наше сприйняття Іншого – як чужинця чи сусіда, ворога чи партнера» [3; с. 349]. Відомі праці з цієї теми В. Будного, М. Ільницького, Д. Наливайка та інших.

Василь Будний зазначає: «Імагологія є розгалуженою системою споріднених дисциплін, що вивчають історичні, культурологічні, соціологічні, психологічні, політологічні аспекти тих образів, за посередництвом яких учасники спілкування уявляють самі себе і партнера» [3; с. 349] і далі: «Співпрацюючи з іншими спорідненими імагологічними галузями, літературна імагологія обрала доволі конкретний спектр дослідних завдань: намагаючись, певна річ, не випускати з поля зору літературну образність як таку, вона зосередилась на етнічних образах – літературних репрезентаціях інших національних культур» [3; с. 350].

Дещо відмінний погляд має дослідниця І. Забіяка, яка вважає «недоречним звужувати предмет літературної імагології до вивчення взаємин між націями», і пропонує вважати його ширшим. Вона дає власне визначення цього методу: «літературна імагологія – це підрозділ імагології, який досліджує образи Я,

Іншого та проміжні між ними, їх ідентичність і своєрідність у творах художньої літератури з метою встановити принципи діалогу / полілогу між ними» [6; с. 217].

Цілком погоджуємося і з думкою З. Алієвої, що «за своєю природою і структурою імагологічний літературний образ є ансамблем уявлень та ідей про Іншого, не-свій світ і культуру, що неминуче виводить цей образ на **перехрестя проблем** ідеологічних і культурологічних, нерідко й політичних» [1].

Тема самотності та відчуженості пронизує історію людського існування та звучить у мистецьких творах і філософській думці, адже найбільше людину хвилює питання «Хто Я?», «Який Я?», «Хто поряд зі мною?». Найголовніші цінності, до яких спрямоване людство сьогодні, – це відкритість, толерантність, партнерство, здатність до діалогу. Та реалізація їх можлива лише за умови усвідомлення людиною власної ідентичності, сприйняття та поваги до самої себе, а також уміння бачити й чути Іншого поряд із собою та поважати його інакшість,

Як зазначає дослідниця В. І. Суковата, «категорія Іншого – одна із центральних в культурологічних дослідженнях другої половини ХХ і початку ХХІ ст. Найбільш поширені змісти категорій Іншого (Other) та інакшості (otherness) пов'язані з розвитком таких концептів як: альтернативність, протилежність, відмінність; діалогічність культури, роздвоєння, подвоєння, суперечність; існування стосунків; границя, межа; відчуження, ворожість, а також солідарність, гостинність; необхідність відгуку на виклик» [12; с. 286]. У ХХ столітті проблему взаємодії «Я» та «Іншого» досліджували Зигмунд Фрейд, Жан-Поль Сартр, Альбер Камю, Жак Лакан, Юлія Кристева, Емануель Левінас.

Метою пропонованої студії є виокремлення та інтерпретація гендерних, національних, культурологічних образів «Я» та «Іншого» в романі «Кохання в стилі бароко» Володимира Даниленка – сучасного українського письменника, критика, літературознавця, представника Житомирської прозової школи. До речі, він вважає, що «найкращим піаром творчості письменника є його твори. Як вода сама прориває собі русло, так твір має сам прокладати собі дорогу» [5]. Тому й не дивно – тексти митця затребувані не тільки в читацькому, а й літературознавчому просторі. Сьогодні маємо низку студій над творчістю автора (П. Білоуса, Н. Зборовської, Я. Поліщука, Р. Харчук, О. Юрчук та інших).

Саморефлексія, самоідентифікація та навіть самооцінка неможливі без фігури Іншого. Найбільш повно ці явища проявляються в стані закоханості, що розуміється як максимально близька й емоційно насичена взаємодія двох суб'єктів, Я та значимого Іншого: «У історії європейської філософської думки феномен статі пов'язували з феноменом любові, Платон розглядає статі як результат розриву і втрати андрогенної цілісності» [7]. Згідно з міфом, велика сила й міць поверталися до тих, хто поєднався зі своєю половиною. Але тепер це неможливо без поваги до богів, як було можливо, за легендою, з самого початку. Для цього необхідне повноцінне сприйняття своєї та чужої суб'єктності.

Та в традиційній патріархальній культурі жінка, за словами філософа М. Бердяєва, сприймається як «істота зовсім іншого порядку, ніж чоловік... Вона набагато менше людина, набагато більше – природа» [2], не є повноцінною особистістю, а «є більш односторонньою, ніж чоловік, не здатна до повноти

буття, має менше відчуття особистості й більшу залежність від окремих психічних станів» [9]. Ж. Лакан критикував символічний порядок культури й мови, «у рамках яких відбувається розподіл символічної влади між «чоловічим» і «жіночим» на користь чоловічого, де «чоловіче» отримує статус нормативного суб'єкта, а «жіноче» – варіативного «Іншого» [11]. Через такий погляд чоловічого «Я» на жінку як «Іншого» любов із союзу перетворюється на гендерний поєдинок, на війну: «Факт виявлення Іншого несе індивідуальному суб'єктові (представникові патріархальної культури) раптове почуття страху та загрози» [9]. Як зазначає В. Суковата, аналізуючи фобію «Іншого» як один із найбільш розповсюджених комплексів сучасної маскуліної культури, існування якогось Іншого (жінки) виявляється настільки травматичним для внутрішнього світу «ідеального героя», що, виявивши цього Іншого у своїй картині світу (визнавши свої почуття чи бажання бути поряд), йому терміново потрібно «з'їсти» Іншого, а саме привласнити, подавити волю, поставити нижче, щоб визнати це його існування. Інакше через сильну любов до жінки чоловік загубить себе. Це страх егоцентрика втратити контроль над світом, у якому центром і єдиним суб'єктом може бути тільки Він, Він, Він [11]. Тобто жінка сприймається як ворожий Інший, що несе в собі загрозу знищення суб'єктності Я чоловіка. І це бачення простежується у одній із центральних тем роману – любовній історії Валерія Колядевича та Юлії Маринчук.

Колядевич – відомий архітектор, людина творча та непересічна, інтелектуал, добре знає історію Києва, має знайомства серед місцевої еліти. Він самотній, неодружений. Як зазначає Ярослав Полішук, «такий персонаж – ідеальна жертва для класичної спокусниці (типовий чоловічий погляд на те, чим зайнятий мозок гарної жінки – полювання на чоловіка – *коментар мій К.К.*). І вона з'являється в образі Юлії Маринчук, у яку наш герой фатально закохується» [10]. У романі жінка має відповідну візуальну презентацію: «У неї було чорне волосся, налите соком обличчя, наче в яблука білий налив, і великі темні очі, повні легкого смутку, ніби вона знала, чим закінчиться їхня зустріч і куди рухається цей світ» [4, с. 12].

Юлія звертається до Колядевича з проханням допомогти їй розгадати сімейний кросворд, який залишив по собі як спадок покійний чоловік. І під час першої ж їхньої зустрічі оприявнюється мотив смерті. Кросворд, що його Юлія принесла з собою, називається «Сарана»: «У деяких народів сарана – символ смерті» [4; с. 15], – зауважує Колядевич. Вночі архітектор бачить сон: «...до нього в гості прийшла світлокоса жінка. Невимовні почуття до неї захопили його з головою, і з відчаю він почав витягувати з ясен цілі зуби...» [4; с. 26]. Втрата зубів у сні в народі трактується як поганий знак. Колядевич робить спробу відмовити Юлії: «Не люблю, коли в спину дихає смерть... через книжку, без якої неможливо розгадати початок вашого кросворду, померло багато людей. І мені не хочеться поповнювати цей сумний список» [4; с. 28]. На що жінка йому зауважує: «Смерть – спокуслива жінка. Якщо вона вже когось вибирає, то від свого не відступить» [4; с. 28]. Вона каже йому: «До зустрічі!», він же рішуче відповідає: «Прощайте!». Це справді був лише початок, і Смерть від свого не відступила.

Колядевич зустріне Юлію на мосту Патона, коли зламався його «Ленд Ровер». Потім вони будуть дегустувати вина в ресторані й проведуть разом ніч. А зранку Колядевич сам запропонує Юлії допомогу у вирішенні її кросворду: «Молода жінка захоплювала його все більше, і він не хотів, щоб між ними був хтось третій, навіть якщо цього третього вже немає серед живих» [4; с. 41]. Надалі він буде робити спроби розірвати стосунки, його охоплюватиме страх, роздратування: «Чому я досі розгадую ці божевільні загадки?! Чому Бабак уже ніколи не розкаже про браму Заборовського, яка нікуди не веде?! Як і наші стосунки, до речі...» [4; с. 104]. Але Колядевич повертатиметься до Юлії знову й знову. Пристрасть, що захопила його, виявиться сильнішою, ніж бажання зберегти себе й своє життя.

Колядевич поступово віддає Юлії свою територію. Він гнівається на неї, а потім сам перший телефонує, щоб помиритися. Він везе її в гості до своєї матері, щоб показати серйозність власних намірів. Вони сваряться, вона йде або виганяє його сама, потім повертається, він біжить до неї на перший поклик. Колядевич розгадує кросворд, хоча не розуміє до кінця, навіщо він це робить, адже згодом Юлія зізналася, що ніколи не була заміжня, отже, ніякий це не спадок покійного чоловіка: «Цей безглуздий кросворд насправді – забаганка зіпсованої натури, яка одержує задоволення від того, що когось змушує мучитися і страждати» [4; с. 181]. Але водночас зауважує: «Вона була його душевною хворобою, що доставляла задоволення і страждання... Ця жінка його затягувала у вир, з якого він міг не випливати, але опиратися своїм почуттям він вже не міг» [4; с. 183].

Навіть коли Володимир побачив Юлію в обіймах іншого чоловіка, він не зміг залишити її: «... відчув, як слабнуть його злість і обурення чоловіка, що має до цієї жінки претензії власника, і замість них розростаються жаль і бажання заволодіти нею, аби вона нікому не дісталася» [4; с. 261]. Колядевича руйнує ілюзія власної сили та пристрасть. Ось як коментує пані Палестринська відносини Володимира та Юлії: «Доганяйте свою пасію. Хоча це така жінка, від якої ви нікуди не втечете» [4; с. 288]. Колядевич не тікав, він попросив відпустити його. На що отримав відповідь: «Я не для того, любий, стільки часу морочила тобі голову, щоб відпустити. У тобі я знайшла себе» [4; с. 288]. Його знайшли мертвим за столом у нічному клубі. Сталося те, чого так сильно боявся чоловік.

Н. Хамітов говорить про «андрогізм», що «відображає гармонію екзистенційної суті жіночого та чоловічого» [7]. На його думку, «консенсус можливий завдяки спілкуванню. Сутність андроген-аналітичного підходу – не лише визнання рівноправності чоловічого та жіночого, а й постулювання необхідності їх партнерської взаємодії на психологічному, соціальному та екзистенціальному рівнях» [7]. Однак у взаєминах Колядевича та Юлії превалює не партнерство, а спроба в межах біному «Я – Інший» маніпулювати один одним, що призводить до трагічного фіналу.

У структурі людської ідентичності або самоусвідомлення одне з основних місць займає поняття національної ідентичності. Національний вимір «Я – Інший» у романі яскраво розкритий у короткому, але дуже промовистому епізоді

«Суботня гостя і пряникове бароко». Простежимо національну рефлексію українців на росіян і навпаки.

До Києва на один день приїжджає Акуліна – донька знайомого московського архітектора Колядевича. Як зазначає сама «білява синьоока москвичка» [4; с. 193], вона приїхала, щоб «атдахнуть ат пітерскіх прахіндеев і паавазмуцаться хахламі!» [4; с. 197], але повернулася додому дуже роздратована. Усе в Києві не так, як вона собі це уявляла: «Дик я, Вань, думала, шта Київ – ет, блін, мать гарадов русскіх. А он, аааказивается, Київ!» [4; с. 197].

Володимир Даниленко дещо карикатурно зображає московську гостю. Це сатиричний образ інородця-окупанта, у свідомості котрого закладено імперське уявлення про свою українську територію. Промовистим є ім'я героїні – Акуліна, що натякає на хижу морську рибу акулу. Також характерна деталь: дівчина привезла до Києва пластикову коробочку з тарганами: «Ет я са сваїмі маасковскімі тараканамі» [4; с. 194]. Акуліна немов провокує, щоб із неї посміялися: недвозначний образ надокучливої комахи, яка сприймається як чужинець, що захоплює територію, є також метафорою загарбницьких дій Російської імперії щодо України.

Дівчина грубо порушує межі в міжособистісних стосунках. Побачивши на вулиці «дівчинку-підлітка в поліетиленовому комбінезоні, одягнутому поверх в'язаних колготів і кофти» [4; с. 196], Акуліна підходить до неї й тиче пальцем коментуючи: «Ет жжж цлллфан!» [4; с. 196]. Сприймає дівчинку не як особистість, а просто як ще один об'єкт, що привернув увагу. Акуліна голосно й безтактно коментує все, що бачить навколо себе, не стримуючи свого роздратування і не добираючи слів.

В уявленні Акуліни Україна – частина «матушки Русі». Ці погляди сформовані під впливом російських телеканалів, «ведь телевизор не врёт» [4; с. 195]. Тому її дивує, що «ані даже с саабаками разговаривают на украинском языке» [4; с. 194], а на вулицях немає голодних людей, черг і мітингів за возз'єднання з Росією. Її не цікавлять особливості української культури: «Меня не интересует ваше. Пкаажіте мне наше» [4; с. 194], дратує те, що люди навколо посміхаються: «Радуетесь, што ат нас атделились, да?» [4; с. 194]. У її уявленні усе в Україні має обертатися навколо Росії: «А пааачему так мало русскава?!» [4; с. 196], «Такая наглость! Несужели Владимир Владимирович ета раазрешил?!» [4; с. 197]. У картині світу Акуліни існує дві категорії: або російське, або вороже: «Вааакруг адні врагі... аадні австро-венгерскіє шпіони і предатели» [4; с. 196].

Врешті вона впадає «в істеріку від того, що в «матері городов русскіх» все якесь малоросійське» і як маленька дитина волає: «За што ви нас так не любіте?!» [4; с. 196]. Картина її світу розбилася: «Навколо були чужі прапори, вивіски, вареники і, головне, ніхто тут цим не переймався» [4; с. 197], Україна – не частина Росії, але з повагою ставитися до чужого Акуліна не вміє.

Сатиричне змалювання Володимиром Даниленком образу гості з Росії свідчить також про переосмислення українцями самих себе та свого ставлення до ворога. Українець у творі в стосунках із росіянином не мислить себе як жертва, підданий, нижчий, слабший. Акуліну бентежить, що «публіка реготала, їла арахіс і безтурботно посміхалася» [4; с. 197], «все улыбаются...» [4; с. 195].

Травмуючий досвід існування під гнітом імперії не просто забуто, а відрефлексовано й прожито. Тому до гості з Москви ставляться не вороже, а як до будь-якого іноземця: гостинно, з увагою, поштиво, але дещо іронічно, коли він намагається перейти межі.

Монтсеррат Гібернау, авторка книги «Ідентичність націй», тлумачить національну ідентичність як ідентичність культурну. Вона «розуміє націю передовсім як культурну спільноту», вважає, що «культурні загрози здатні поставити під ризик національну ідентичність». Тому дослідниця «чітко розрізняє національно-культурну ідентичність і громадянство: перша для неї є колективним чуттям належності до нації, тоді як друге означає належність до держави як політичного інституту» [цит. за: 8]. У добу глобалізації «для досягнення соціальної згуртованості, спільної національної ідентичності необхідні дотримання певних громадянських цінностей і принципів; не обійтися також без усвідомлення спільної культури та історії, без любові до своєї землі, без міфів і символів, що здатні породжувати емоційні зв'язки» [цит. за: 8]. На рівні емоцій та почуттів культурні елементи є складовими частинами людського ества.

У романі Володимира Даниленка «давню містику вписано в ритми сучасного великокиївського мурашника» [10]. Ярослав Поліщук зазначає, що «традиційність – це те, що визначає загальний задум твору, його дух і сферу властивих інтертекстуальних паралелей, зосереджених навколо широко закрової теми Києва – у міському фольклорі, історії, літературі, монументальному мистецтві тощо» [10]. Письменник підхоплює тему М. Гоголя, В. Підмогильного, В. Шевчука й творить унікальний образ Києва, українського культурного феномену. Поряд із реальним світом сучасного Києва, на фоні стосунків Володимира Колядевича та Юлії Маринчук, у романі звучать людські історії жителів міста (наприклад В. Городецького, О. Мурашка), здійснюється історичний екскурс у минуле. Разом із живими тут і ті, хто вже давно покинув цей світ, а також духи міста, що живуть у снах, на околицях, у парках, в покинутих будівлях, як от: привид на мосту Патона, київські атланти, каріатиди, потвори на Будинку з химерами тощо. На культурологічному рівні Я українського читача взаємодіє та ідентифікує себе з глибокою традицією, живою міфологією міста, що її концентрує в романі Володимир Даниленко.

Саме завдяки неповторній культурі люди, які належать до певної нації, здатні відповісти на запитання: «Хто ми є в цьому світі?». Як зазначає Гібернау, «творення національної ідентичності є реакцією на складний процес, завдяки якому індивіди ідентифікують себе з сукупністю символів і традицій, культурою і мовою, що мають силу об'єднувати і наголошують на чутті спільноти» [8].

Отже, за допомогою імагологічного аналізу образів роману В. Даниленка «Кохання в стилі бароко» були виявлені такі особливості відносин «Я – Інший».

На гендерному рівні у творі образ чоловіка виступає нормативним Я, образ жінки – це ворожий Інший, що несе в собі загрозу знищення суб'єктності Я чоловіка. Такий погляд на відносини між особами протилежної статі є звичним для традиційної патріархальної культури. Та нетиповою є розв'язка гендерного конфлікту у творі. Жінка постає сильнішою, прагматичнішою, більш стриманою, ніж чоловік.

Національний вимір «Я – Інший» у творі розкрито в епізоді відвідин Києва московською гостею. Проблема конфлікту між Я-українцем та Іншим-росіянином – загарбницькі настрої, стереотипні уявлення та посягання на чужу, а саме українську територію Іншого. Характерно, що Я сприймає Іншого іронічно, а не вороже, що свідчить про стійку національну ідентичність Я.

Варто відзначити глибокий культурологічний вимір роману, який сприяє ідентифікації Я – українського читача із сукупністю культурних символів у творі, що мають силу об'єднувати навколо Іншого – національної спільноти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ

1. Алієва З. Образ «Я» / Інший як проблема імагології / З. Алієв // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Літературознавство. – 2013. – № 13. – С. 3–6.
2. Бердяев Н. А. Смысл творчества (Опыт оправдания человека) / Н. А. Бердяев. – Москва, 1916 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://psylib.org.ua/books/berdn01/index.htm>
3. Будний В., Ільницький М. Порівняльне літературознавство / В. Будний, М. Ільницький. – Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 430 с.
4. Даниленко В. Кохання в стилі бароко / Володимир Даниленко. – Львів: Піраміда, 2009. – 295 с.
5. Даниленко В. Як нерв нації письменник завжди має говорити еліті й народу правду, навіть якщо її неприємно чути / Володимир Даниленко // Режим доступу: <https://reporter.at.ua/news/volodimir-danilenko-jak-nerv-naciji-pismennik-zavzhdi-mae-govoriti-eliti-i-narodu-pravdu-navit-jakshho-jiji-nepriemno-chuti/2010-02-04-26>
6. Забіяка І. В. Імагологічний аспект вивчення сучасної чеської та української літератур / І. В. Забіяка // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. Пам'яті академіка Леоніда Булаховського. – 2013. – Вип. 21. – С. 213–219.
7. Ковальчук І., Лось З. Філософія статі: сутність та основні підходи до проблеми статі / І. Ковальчук, З. Лось // Режим доступу: <https://eprints.oa.edu.ua/5324/1/6.pdf>
8. Лисий І. Культурна ідентичність: культурні виміри націй у баченні М. Гібернау/ І. Лисий // Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/NaUKMAfr_2014_154_4.pdf
9. Петрушкевич М. Інший та гендер: практика істерії / М. Петрушкевич// Режим доступу: <https://eprints.oa.edu.ua/5327/1/9.pdf>
10. Поліщук Я. Київський бестіарій / Ярослав Поліщук // Режим доступу: <http://litakcent.com/2009/12/11/kyjivskyj-j-bestiarij/>
11. Суковатая В. Агенты Малдер и Купер против Джоди Фостер: Фобия «Другого» как «мужская истерия» / В. Суковатая // Режим доступу: <http://kcg.net.ua/gurnal-009.shtml>

12. Суковата В. А. Філософія Іншого, її джерела та сучасні напрямки: методологічний аналіз / В. А. Суковатая // Totallogy-XXI. Постнекласичні дослідження. – 2014. – № 31. – С. 285–301.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Aliieva Z. I image / Other as an Imagology Problem / Z. Aliieva // Scientific Bulletin of the Lesya Ukrainka Eastern European National University. Philological Sciences. Literary Studies. – 2013. – № 13. – P. 3–6.

2. Berdiaev N. A The Meaning of Creativity (The Experience of Justifying a Man) / N. A. Berdiaev. – Moskva, 1916 [An electronic resource]. - Access mode: <http://psylib.org.ua/books/berdn01/index.htm> (in Russ.)

3. Budnyi V., Ilnytskyi M. Comparative Literary Studies / V. Budnyi, M. Ilnytskyi. – Kyiv: Publishing house «Kyievo – Mohylianska akademiia», 2008. –430 p.

4. Danylenko V. Love in Baroque Style / Volodymyr Danylenko. - Lviv: Piramida, 2009. –295 p.

5. Danylenko V. As the Nerve of a Nation, a Writer Should Always Tell the Elite and the People the Truth, Even if it is Unpleasant to Hear / V. Danylenko // Access mode:

<https://reporter.at.ua/news/volodimir-danilenko-jak-nerv-naciji-pismennik-zavzhdi-mae-govoriti-eliti-j-narodu-pravdu-navit-jakshho-jiji-nepriemno-chuti/2010-02-04-26>

6. Zabiiaaka I. V. Imagological Aspect of the Study of Contemporary Czech and Ukrainian Literatures / I. V. Zabiiaaka // Comparative studies of Slavic languages and literatures. In memory of Academician Leonid Bulakhovskiy. - 2013. – P. 21. – P. 213 – 219.

7. Kovalchuk I., Los Z. Gender Philosophy: the Essence and Basic Approaches to the Problem of Gender / I. Kovalchuk, Z. Los // Access mode: <https://eprints.oa.edu.ua/5324/1/6.pdf>

8. Lysyi I. Cultural Identity: The Cultural Dimensions of Nations in M. Hibernau's Vision / I. Lysyi // Access mode: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/NaUKMAfr_2014_154_4.pdf

9. Petrushkevych M. The Other and Gender: the Practice of Hysteria / M. Petrushkevych // Access mode: <https://eprints.oa.edu.ua/5327/1/9.pdf>

10. Polishchuk Ya. Kyiv Bestiary / Yaroslav Polishchuk // Access mode: <http://litakcent.com/2009/12/11/kyjivskyj-bestiarij/>

11. Sukovataia V. Agents Mulder and Cooper v. Jody Foster: Phobia of "Other" as "Male Hysteria" / V. Sukovataia // Access mode: <http://kcgs.net.ua/gurnal-009.shtml> (in Russ.)

12. Sukovata V. A. The Philosophy of the Other, its Sources and Current Trends: a Methodological Analysis / V. A. Sukovata // Totallogy-XXI. Post-Classical Studies. - 2014. – № 31. – P. 285–301.

Kateryna Kovalenko

«I am Other»: Gender, National, Cultural Aspect (by Volodymyr Danylenko's «Love in Baroque Style»)

Nowadays the imagology in the Ukrainian literary studies is one of the new trends in the study of fiction texts, exploring various aspects of images through which the participants of communication have a mutual understanding of each other.

Through the imagological analysis of the images of V. Danylenko's novel «Love in the Baroque Style», gender, national and cultural features of «the I – Other» relationships were revealed.

At the gender level one of the central themes of the novel – the love story of the main characters the work – reveals a vision of a woman as a hostile Other who poses a threat to the destruction of the subjectivity of I am a man what is habitual in traditional patriarchal culture. The love union turns into the war. In the relationship between a man and a woman, the partnership is under the attempt within «the I - the Other» binomial to manipulate one another. However, the peculiarity of resolving the gender conflict in the work is that the woman eventually becomes stronger than the man.

The national dimension «the I – Other» in the work is revealed in the episode of a Moscow guest visit to Kyiv tracing the national reflection of Ukrainians to the Russians and vice versa. The problem of the conflict between the I-Ukrainian and the Other-Russian is the aggressive moods, stereotypical perceptions and an encroachment on the alien, namely the Ukrainian territory of the Other. Volodymyr Danylenko's satirical portrayal of the image of the guest from Russia testifies to the Ukrainians' rethinking themselves and their attitude to the enemy. The I perceive the Other ironically rather than hostile, which testifies to the stable national identity of I.

At the cultural level I of the Ukrainian reader interacts and identifies it self with the deep tradition, vibrant mythology of the city, which is concentrate in the novel by Volodymyr Danylenko. The collection of cultural symbols in the work unites the I reader around the Other – the national community.

The consideration of the imagological features of the novel complements the existing research of the artistic features of Volodymyr Danylenko's prose.

Keywords: imagology, imagological analysis, communication, I - Other, otherness, borders, territory.

